MEDEDINGINGSREGELINGEN EN ECONOMISCHE MACHTSPOSITIES

(Artikelen 85—90 van het Verdrag tot oprichting van de E.E.G.)

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 17 september 1965

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het Verdrag (IV/A-02702 Hummel-Isbecque)

(Slechts de teksten in de Franse en de Duitse taal zijn authentiek)

(65/426/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening no. 17 van 6 februari 1962 [1], en met name op de artikelen 6, 7 en 8,

Gelet op de op 30 januari 1963 door de onderneming „Edmond Isbecque" te Brussel overeenkomstig artikel 5, lid 1, van Verordening no. 17 [2] verrichte aanmelding van een door haar op 28 februari 1962 met de onderneming „Ludwig Hummel" te Heitersheim/Baden (Duitsland) gesloten en op 7 april 1965 gewijzigde overeenkomst,

Geraadpleegd het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities, overeenkomstig artikel 10 van Verordening no. 17,

I

Overwegende dat de voornaamste bepalingen van de overeenkomst de volgende zijn :

De onderneming Ludwig Hummel (Hummel), die grondbewerkingswerktuigen, nl. twee- en vierwielige trekkers en wieltrekkers met vierwielaandrijving alsmede accessoires vervaardigt, verleent aan de onderneming Edmond Isbecque (Isbecque) het alleenverkoopsrecht van deze produkten in België; zij verbindt zich in dit land niet aan andere personen of ondernemingen te verkopen. Ten gevolge van bovengenoemde wijziging geldt de overeenkomst thans niet meer voor het Groothertogdom Luxemburg.

Isbecque koopt en verkoopt voor eigen rekening en is vrij in de vaststelling van zijn verkoopprijzen; het is hem niet verboden naar landen buiten België te exporteren;

Overwegende dat, voor zover voor een beoordeling van deze zaak overigens nog van belang is, kan worden gewezen op de omstandigheid, dat Isbecque zich belast met het organiseren van demonstraties, het verlenen van service en het in voorraad houden van reserve-onderdelen, werkzaamheden die van wezenlijk belang zijn voor kostbare en betrekkelijk ingewikkelde technische produkten als de onderhavige; dat de door Hummel vervaardigde accessoires niet alle zijn aangepast aan de aard van de bodem en de omstandigheden van het werk in België; dat Isbecque derhalve accessoires, zoals ploegen, cultivatoren, eggen, enz. laat vervaardigen die beter aangepast zijn aan de plaatselijke omstandigheden; dat Isbecque niet heeft getracht de invoer van de contractsprodukten naar België door andere handelaren met een beroep op zijn alleenverkoopsrecht te verhinderen;

II

Overwegende dat artikel 85, lid 1, van het Verdrag bepaalt dat onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen welke de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat

[1] PB no. 13 van 21.2.1962, blz. 204/62.

[2] Als gewijzigd bij Verordening no. 59 van 3. 7. 1962, PB no. 58 van 10.7.1962, blz. 1655/62.

de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst;

Overwegende dat de betrokken overeenkomst tussen ondernemingen is gesloten en dat eruit blijkt dat Hummel zich verbonden heeft binnen het contractsgebied alleen aan Isbecque te leveren, ten gevolge waarvan het voor iedere andere Belgische onderneming onmogelijk is de produkten van Hummel direct bij de fabrikant te betrekken;

Overwegende dat produkten, vergelijkbaar met die van Hummel, in het betrokken gebied ingevoerd kunnen worden en daar verhandeld worden en dat derhalve in het stadium van de produktie concurrentie mogelijk is; dat evenwel bij deze artikelen de produkten van de verschillende fabrikanten geïndividualiseerd zijn door speciale kenmerken; dat deze individualisering, onderstreept door een merk, het mogelijk maakt dat voorkeur van de gebruikers tot uiting komt; dat derhalve de concurrentie bij de distributie voor artikelen van hetzelfde merk van groot belang is; dat onder deze omstandigheden het feit, dat uitsluitend Isbecque direct van Hummel betrekken kan, niet alleen tot gevolg heeft dat de vrijheid van de partijen zelve wordt beperkt maar ook dat de positie van derden, vooral van andere handelaren dan de alleenverkoper die de contractsartikelen zouden wensen in te voeren, waarneembaar veranderd wordt;

Overwegende dat deze overeenkomst dientengevolge in het bijzonder de strekking heeft de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt te beperken in de zin van artikel 85, lid 1;

Overwegende dat de tussen Hummel en Isbecque gesloten overeenkomst de omstandigheden vaststelt waaronder de produkten van de fabrikant uit Duitsland in België zullen worden ingevoerd; dat dit ten gevolge heeft dat de handel tussen Lid-Staten zich onder andere voorwaarden ontwikkelt dan zonder deze waarneembare beperking van de mededinging; dat de invloed daarvan op de handel tussen Lid-Staten van enige betekenis is; dat de betrokken overeenkomst derhalve de handel tussen Lid-Staten ongunstig kan beïnvloeden;

Overwegende dat dientengevolge deze overeenkomst onder artikel 85, lid 1, valt;

III

Overwegende dat volgens artikel 85, lid 3, de bepalingen van artikel 85, lid 1, buiten toepassing kunnen worden verklaard voor een overeenkomst die bijdraagt tot verbetering van de produktie of van de verdeling der produkten of tot bevordering van de technische of economische vooruitgang, mits een aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen :

a) beperkingen op te leggen, welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn;

b) de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen;

1. Overwegende dat de aanwezigheid van een alleenverkoper, die belast is met de invoer, de fabrikant een afzetsysteem verschaft dat minder ingewikkeld is dan veelvoudige contacten met een groter aantal handelaren en dat een dergelijke concentratie van de verkoop het de fabrikant mogelijk maakt een beter overzicht van de marktsituatie te krijgen en zich daardoor beter aan deze situatie aan te passen;

Overwegende dat de aanwezigheid van een importeur ervoor zorgt dat de contractsartikelen geregeld en met minder moeite op de Belgische markt worden aangeboden, omdat daardoor de moeilijkheden die voortkomen uit de afstand en de taalkundige, juridische en andere verschillen tussen het producerend land en het afzetgebied kunnen worden overwonnen; dat zulks temeer geldt omdat de afzet van de contractsprodukten van de importeur een speciale technische kennis vereist; dat de omstandigheid dat de alleenverkoper zich belast met de aanpassing van de contractsartikelen aan de bijzonderheden van het gebruik in het betrokken gebied, met het organiseren van demonstraties, het verlenen van service en het vormen van een voorraad van reserve-onderdelen, eveneens kan worden beschouwd als een bijdrage tot een verbetering van de distributie en ook van de produktie;

Overwegende dat de hiervóór genoemde feiten en overwegingen de conclusie rechtvaardigen dat de alleenverkoopovereenkomst tussen Hummel en Isbecque leidt tot een verbetering van de distributie vergeleken met de situatie die zou bestaan bij afwezigheid van de overeenkomst; dat derhalve aan de eerste voorwaarde van artikel 85, lid 3, is voldaan;

2. Overwegende dat de gebruikers voordeel hebben van de hierboven genoemde verbeteringen omdat zij gemakkelijker kunnen beschikken over in het buitenland vervaardigde produkten die zijn aangepast aan hun eigen behoeften en op een snelle levering kunnen rekenen; dat aan de gebruikers verscheidene waardevolle diensten worden geboden;

Overwegende dat de alleenverkoopovereenkomst tot dusver niet heeft geleid tot hogere verkoopprijzen dan in het land van herkomst, na aftrek van invoerrechten, belastingen en transportkosten; dat een berekening van hogere prijzen dan

in het land van herkomst economisch niet te verwezenlijken lijkt alleen al omdat de mogelijkheid dat andere ondernemingen die de betrokken produkten bij een tussenpersoon buiten het contractsgebied zouden kopen en invoeren („nevenimport") een preventieve werking heeft waardoor een handhaving van het prijsevenwicht bevorderd wordt;

Overwegende dat deze winstpunten een de gebruikers toekomend billijk aandeel in de uit de aangemelde overeenkomst voortvloeiende voordelen vormen;

3. Overwegende dat de enige beperking die de overeenkomst inhoudt, is gelegen in de verplichting van Hummel de contractsartikelen in België alleen aan Isbecque te verkopen; dat Hummel zich met name niet heeft verbonden zich te zullen onthouden van indirecte leveranties naar het contractsgebied en dat het verkoopsysteem van deze onderneming niet verhindert dat derde ondernemingen in dit gebied de contractsartikelen elders verkrijgen dan bij de alleenverkoper; dat partijen niet hebben getracht een absolute gebiedsbescherming in het leven te roepen door met andere middelen nevenimport te verhinderen;

Overwegende dat de onder III, 1, genoemde voordelen slechts ten koste van een beperking van de concurrentie verkregen kunnen worden, nl. door de verlening van een alleenverkoopsrecht, hetgeen onder de gegeven omstandigheden als een onmisbaar middel tot het verkrijgen van deze voordelen kan worden beschouwd; dat de aan de Commissie bekende feiten de conclusie rechtvaardigen dat in het gegeven geval de verbetering van de distributie niet beter gediend zou zijn met een ander verkoopsysteem;

Overwegende dat derhalve aan de betrokken ondernemingen geen enkele beperking wordt opgelegd die niet onmisbaar is voor het bereiken van de in artikel 85, lid 3, genoemde doelstellingen;

4. Overwegende dat de produkten van Hummel in directe concurrentie staan met vergelijkbare produkten die zowel door Isbecque als door andere ondernemingen in België op de markt worden gebracht; dat bovendien Isbecque als alleenverkoper geen absolute gebiedsbescherming geniet; dat de overeenkomst dus niet aan de betrokken ondernemingen de mogelijkheid geeft de mededinging voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten uit te schakelen;

5. Overwegende dat de datum met ingang waarvan het verbod van artikel 85, lid 1, niet van toepassing is, is vastgesteld op 13 maart 1962, hetgeen berust op de artikelen 6 en 7, lid 1, van Verordening no. 17; dat daargelaten kan worden of de overeenkomst in haar oorspronkelijke vorm heeft bijgedragen tot verbetering van de distributie in het Groothertogdom Luxemburg; dat de overeenkomst in ieder geval vanaf het tijdstip waarop partijen haar werking tot België hebben beperkt voldoet aan de voorwaarden van artikel 85, lid 3, zodat voor het tijdvak vóór de wijziging van de overeenkomst een vrijstelling met terugwerkende kracht overeenkomstig artikel 7 van Verordening no. 17 gerechtvaardigd is; dat met de toepassing van artikel 7 ook kan worden volstaan nu niet blijkt van een belang van partijen bij de toepassing van artikel 85, lid 3, op het tijdvak voorafgaande aan de wijziging van de overeenkomst; dat de toepassing van artikel 7 niet tot gevolg mag hebben dat de belangen van derden worden geschaad of dat het resultaat van rechtsgedingen, die ten tijde van de inwerkingtreding van deze beschikking aanhangig zijn, wordt beïnvloed;

6. Overwegende dat de vaststelling van de geldigheidsduur is gebaseerd op artikel 8, lid 1, van Verordening no. 17; dat bij de vaststelling van deze geldigheidsduur is uitgegaan van de veronderstelling dat de feitelijke situatie, op grond waarvan de beschikking is gegeven, zich gedurende vijf jaren niet zal wijzigen;

7. Overwegende dat naar aanleiding van de bekendmaking van 22 oktober 1964 in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* op grond van artikel 19, lid 3, van Verordening no. 17 door derden geen bezwaren zijn ingebracht,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

Artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap wordt overeenkomstig artikel 85, lid 3, buiten toepassing verklaard voor de op 28 februari 1962 tussen de ondernemingen „Ludwig Hummel" en „Edmond Isbecque" gesloten en op 7 april 1965 gewijzigde alleenverkoopovereenkomst.

Artikel 2

Deze beschikking gaat in op 7 april 1965; zij is geldig tot 1 september 1970.

Het verbod van artikel 85, lid 1, is voor het tijdperk tussen 13 maart 1962 en 7 april 1965 niet van toepassing.

Artikel 3

Op deze beschikking kan ten aanzien van het tijdvak tussen 13 maart 1962 en 7 april 1965 geen beroep worden gedaan in rechtsgedingen die aanhangig waren op de datum van inwerking-

treding van de beschikking, evenmin kan hierop een beroep worden gedaan als grond voor een vordering tot schadevergoeding tegen derden.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot de onderneming „Ludwig Hummel", Heitersheim/Baden, Duitsland, en de onderneming „Edmond Isbecque", Brussel, België.

Brussel, 17 september 1965.

Voor de Commissie

De Voorzitter

Walter HALLSTEIN